

Utbildningsdepartementet
Ministern för högre utbildning och forskning
U2019/02263/UH

Stockholm den 31 oktober 2019

Sophiahemmet Högskolas underlag till regeringens forskningspolitik från och med 2021

Sophiahemmet Högskola (SHH) tar sin utgångspunkt i de utredningar och förslag som presenterats av regeringens utredare och myndigheter sedan forskningspropositionen 2016/17:50 antogs av riksdagen. SHH vill framför allt lyfta fram förslag och slutsatser från följande utredningar:

- SOU 2018:77, *Framtidens specialistsjuksköterska*
- SOU 2019:42, *Digifysiskt vårdval - Tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet*
- *Framtidens vårdkompetens* (UKÄ 2019:16)

De tre underlagen kopplar direkt till SHH:s roll i att kunna förverkliga mål, kunskaps- och kompetensbehov för en ändamålsenlig, säker och jämlik vård. SHH vill också lyfta fram några specifika delar av utredningen *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan* (SOU 2019:6) som särskilt viktiga samt betona vikten av en aktiv och tydlig forskningspolitik för hälso- och sjukvården från och med 2021.

Lika villkor och en jämlik vård

I SOU 2018:77, *Framtidens specialistsjuksköterska*, betonas kopplingen till forskning som en grundpelare för den framtida hälso- och sjukvården. Det råder samsyn om vad behovet är och vad som måste göras för att säkra kompetens och patientsäkerhet inom vården. En väl fungerande hälso- och sjukvård förutsätter ett nära samband mellan forskning och utbildning. Forskning ska kvalitetssäkra utbildningarna och i förlängningen stärka hälso- och sjukvården. Vetenskapliga studier måste bedrivas i vårdverksamheten för att ny kunskap ska kunna tas fram.

I regeringens proposition 2016/17:50 framhålls att det även för enskilda utbildningsanordnare är väsentligt att utbildningarna är forskningsanknutna. I samma proposition angav regeringen också en ambition att höja anslaget till 12 000 kr/helårsstudent för statliga lärosäten vilket genomfördes i budgetpropositionen 2017. Med hänvisning till att förutsättningarna varierar stort bland enskilda utbildningsanordnare avsattes ett anslag på 8 000 kr/helårsstudent till enskilda lärosäten.

Som påpekades i propositionen 2016/17:50 är enskilda utbildningsanordnare en heterogen grupp vars förutsättningar och behov på många sätt är olika. Men för sjuksköterskeutbildningar som är kvalitetssäkrade legitimationsyrken där forskningsanknytningen inte enbart är av avgörande betydelse för kvaliteten på utbildningen, utan även för en jämlik och evidensbaserad vård, finns behov av att identifiera det som är likvärdigt med statliga lärosäten. Sedan föregående forskningsproposition har SHH haft en markant utveckling av forskningsverksamheten, erhållit examensrätt för forskarutbildning och etablerat utbildning på forskarnivå med anställda doktorander. SHH har dock inte ett statligt bidrag som motsvarar kravet på forskningsanknuten utbildning och saknar därför likvärdiga förutsättningar att påverka resursfördelningen för att främja utbildning på alla nivåer som förutsätter forskning. Denna avsevärda begränsning av det statliga anslaget påverkar högskolan negativt och är ett hinder vid samverkan med andra lärosäten och övriga samhället.

SHH vill därför se att regeringen, som en del i en aktiv satsning på en forskningspolitik för hälso- och sjukvården, möjliggör satsningen på framtidens vårdkompetens, patientsäkerhet och rätten till en jämlik vård i hela landet genom att ge enskilda utbildningsanordnare inom dessa legitimationsyrken samma ekonomiska förutsättningar att bedriva en forskningsanknuten utbildning som de statliga lärosätena har för motsvarande utbildningar. En tydlig sådan satsning är att höja ersättningen till 12.000 kr/helårsstudent för enskilda utbildningsanordnare med utbildningar mot legitimationsyrken inom vården för att skapa likvärdiga förhållanden och förutsättningar i utbildningen och därmed den framtida vården.

Utbildningsplatser och utveckling av specialistjuksköterskeutbildningen

I SOU 2018:77, *Framtidens specialistjuksköterska*, lyfts behovet av att förändra specialistjuksköterskeutbildningen, med ökad flexibilitet och anpassning till vårdens behov. En ny specialistnivå, avancerad klinisk specialistjuksköterska föreslås. Utbildningen ska vara tvåårig och ligga till grund för egen yrkeslegitimation. Den ska ge fördjupade kunskaper inom både medicinsk vetenskap och vårdvetenskap och innebär en ny karriärväg för sjuksköterskor och kan samtidigt svara upp mot vårdens behov av kompetens. SHH ser mycket positivt på detta förslag och vill därför se att regeringen tar med detta i sin forskningspolitik och därvid avsätter medel för lärosäten att utveckla denna utbildning och dess forskningsanknytning.

Vid SHH bedrivs omfattande forskning och utbildning för framtidens vårdkompetens. Förutom forskarutbildning ges flera program inom legitimationsyrken såsom sjuksköterska, specialistjuksköterska och barnmorska. SHH har ett mycket högt sökandetryck och genomströmning på samtliga dessa utbildningar och ligger i topp gällande antalet förstahandssökande i landet. Det innebär att en stor andel sökande inte kan antas på grund av det begränsade uppdraget från staten. För att möta utbildningsbehovet av specialistjuksköterskor vill SHH, som en av landets mest sökta och bland studenter populära högskolor, utöka antalet utbildningsplatser för specialistjuksköterskor under den kommande fyraårsperioden med 200 platser.

Fortbildningar och vidareutbildningar inom vården

I både SOU 2018:77, *Framtidens specialistjuksköterska* och regeringsuppdraget, *Framtidens vårdkompetens* (UKÄ 2019:16) samt i SOU 2019:42, *Digifysiskt vårdval* lyfts ett antal viktiga satsningar fram som måste betraktas som centrala för framtidens vård. Ett av dessa är förslaget att utöka resurserna för fort- och vidareutbildningar. SHH ser sig som en viktig aktör för att bidra till de kommande årens arbete med att utbilda vården för nya behov. SHH ser här en koppling till förslaget

om ett nationellt råd som ska identifiera samhällsviktiga kompetensutvecklingsbehov inom vården. För ett förtydligande i lag av kravet på att kvalitetssäkra verksamheten även ska gälla för verksamhetens kompetensförsörjning skulle krävas en märkbar satsning på fort- och vidareutbildningar inom vården. Detta skulle även vara i linje med yrkeskvalifikationsdirektivet (2005/36/EG) där livslångt lärande särskilt lyfts fram, ett perspektiv som är centralt för vårddyrken där vetenskapliga framsteg och tekniska landvinningar gör, och förväntas göra, snabb entré. Det är därför av stor vikt att säkerställa fortbildning även efter examen ur ett patientsäkerhetsperspektiv.

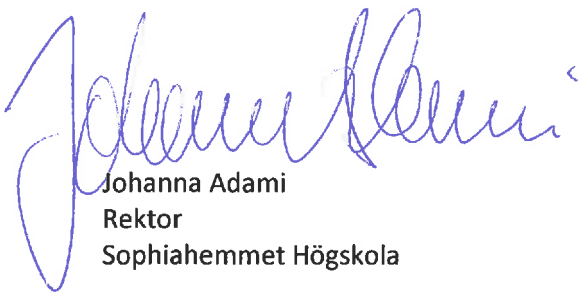
En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan

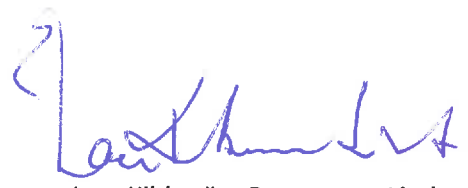
SHH ser med fördel på att regeringen i sin forskningspolitik tar fasta på och genomför ett antal förslag från utredningen SOU 2019:6, där ibland en sammanhållen proposition för forskning och utbildning och ett samlat anslag och utbildningsram. SHH ser gärna att regeringen påbörjar en övergång eller genomför en pilot av de föreslagna dialogbaserade fyraåriga överenskommelserna och att dessa även ska gälla enskilda utbildningssamordnare.

SHH ser även att regeringen inom de närmaste åren genomför en översyn av den statliga forskningsfinansieringen med en ändamålsenlig och transparent utformning där alla lärosäten, oavsett storlek, profil eller geografisk placering, har en likvärdig tillgång att söka forskningsmedel i konkurrens.

Sammanfattning av Sophiahemmet Högskolas konkreta förslag till forskningspropositionen

- Tydlig satsning på forskningsanknutna utbildningar till sjuksköterska, specialistsjuksköterska och barnmorska genom att höja ersättningen motsvarande nivån för statliga lärosäten (12.000 kr/helårsstudent)
- Utöka antalet utbildningsplatser på SHH för specialistsjuksköterskor med totalt 200 platser med successiv ökning under en fyraårsperiod.

Johanna Adami
Rektor
Sophiahemmet Högskola

Lars Kihlström Burenstam-Linder
Styrelseordförande
Sophiahemmet, ideell förening